



Novom snagom protiv nasilja nad ženama New Force in Fighting Violence against Women

Praćenje javnih politika

01.01.2016.-28.02.2017.



<http://zaklada.civilnodrustvo.hr/>

www.eeagrants.org/



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

UVOD

Projekt „Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women“ provodile su Ženska soba – Centar za seksualna prava (Zagreb) te partnerske organizacije: Ženska udruga “IZVOR” (Tenja), Ženska grupa Karlovac „Korak“ (Karlovac) i Stígamót – Counselling and education center on sexual violence (Island, Reykjavík) u razdoblju od 01. siječnja 2016. do 28. veljače 2017. godine. Projekt je osmišljen s ciljem jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva i promicanja poticajnog okruženja za sektor. Projekt se provodio kroz četiri grupe aktivnosti: 1. Analizu uloge, kapaciteta i održivosti organizacija civilnog društva koje rade na suzbijanju nasilja nad ženama 2. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva kroz: unaprjeđenje suradnje, aktiviranje građana, poboljšanje suradnje s medijima i razvoj zagovaračkih alata za suzbijanje nasilja nad ženama 3. Zagovaranje za implementaciju akcijskog plana za suzbijanje nasilja nad ženama i modela održivosti organizacija civilnog društva koji rade na tom području u relevantne javne politike 4. Podizanje svijesti građanstva o problematici nasilja nad ženama i ulozi organizacija civilnog društva u tome.

Projekt su financijski podržali Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, financijski mehanizam europskog gospodarskog prostora (EGP) i financijski mehanizam Kraljevine Norveške.

U okviru projekta Ženska udruga "IZVOR" provodila je aktivnost „Praćenje promjena i primjena relevantnih javnih politika o ulozi i održivosti organizacija civilnog društva i njihovoj ulozi u suzbijanju nasilja nad ženama“. Cilj provedbe ove aktivnosti bio je uočavanje trendova i praćenje promjena usmjerenih na ulogu i održivost organizacija civilnog društva i njihovu ulogu u suzbijanju nasilja nad ženama.

Aktivnost praćenja javnih politika u Republici Hrvatskoj provodila je kroz dva područja:

1. Uloga i održivost organizacija civilnog društva
2. Suzbijanje nasilja nad ženama.



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

1. ULOGA I ODRŽIVOST ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA (OCD-A)

Nakon parlamentarnih izbora u prosincu 2015. godine uslijedila je parlamentarna i institucionalna kriza, militarizacija društva i bitne promjene javnih politika posebno u odnosu na prava i slobode žena kao i na rad onog dijela civilnog društva koje doprinosi zaštiti i promicanju jednakih i neotuđivih prava svih ljudi kao temeljnih vrednota zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske, drugim europskim i međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i slobodama.

U desetogodišnjem razdoblju pripreme za pristupanje Europskoj uniji ojačana je sudionička demokracija kroz rad OCD-a što je značajno pridonijelo većoj razini standarda ljudskih prava i sloboda, jačanju rodne jednakosti, antidiskriminacijskih mehanizama i uopće demokratizaciji društva te nam otvorilo put u punopravno članstvo Europske unije. Umjesto da osnažujemo te procese promjenama javnih politika oni se guše i nameću nove paradigme i poredak.

Eklatantan primjer predstavljaju izmjene uvjeta i procedura dodijele sredstava za rad civilnog društva i narušavanje uloge i rada stručnih tijela osnovanih u svrhu sustavnog razvoja i jačanja civilnog društva i sudioničke demokracije. Tako već u travnju 2016. godine Vlada RH **Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele prihoda od igara na sreću** smanjuje za više od pedeset posto sredstva namijenjena Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva kojima su financirani programi i projekti OCD-a usmjereni na promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Navedena Uredba donesena je mimo uspostavljenih procedura, bez javnog dijaloga i strateških i analitičkih podloga. Kao reakcija na to održana je akcija masovnog urudžbiranja Apela Vladi RH 9. svibnja 2016. kojom je više od 400 OCD-a pozvalo Vladu da u strateškim odlukama povezanim s razvojem civilnog društva poštuje izgrađen model podrške razvoju civilnog društva i uspostavljene institucije Vladinog ureda za udruge, Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Savjeta za razvoj civilnog društva. Vlada Republike Hrvatske pozvana je da poštuje demokratske procedure parlamentarne rasprave, javni dijalog te argumentirano oblikovanje i donošenje javnih politika te da ne donosi odluke koje su u suprotnosti s temeljnim načelima i dobrim praksama društvenog razvoja na razini EU i Vijeća Europe.¹

Navedenim izmjenama uvjeta, kašnjenju isplata, smanjenju i uskraćivanju sredstava za rad urušen je i teško uspostavljeni **model sufinanciranja usluga primarne pravne pomoći** čiju su provedbu kao dio javnopravnih obveza preuzele ovlaštene udruge. **Svrha** instituta besplatne pravne pomoći je da omogući građanima slabog imovnog stanja pristup sudu i upravnim tijelima u ostvarivanju njihovih prava. **U najvećem broju korisnici ovog instituta su žene**, a pružatelji usluga ženske nevladine organizacije.

Ministarstvo pravosuđa, kao nadležno tijelo za provedbu i sufinanciranje, bez valjanog i na zakonu utemeljenog opravdanja uskratilo je financiranje pojedinih pružatelja primarne pravne

¹ <http://www.h-alter.org/vijesti/stotine-aktivista-porucilo-sacuvajmo-hrvatski-model-podrske-razvoju-civilnog-drustva>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

pomoći koji su se prijavili i ispunili propisane uvjete i kriterije kako za pružanje usluga tako i natječaja za 2016. godinu uključivo i kriterije kvalitete, pravdajući se ograničenim financijskim sredstvima. Radi se o udrugama koje su od 2009. godine i same uspostave ovog instituta upisane u Registar ovlaštenih udruga, koje zbog ispunjenja zakonskih uvjeta i kriterija obavljanja ove djelatnosti unaprijed ulažu vlastita sredstva (troškovi osiguranja od moguće naknade štete, osiguranje plaća i stabilnosti stručnih ljudskih kapaciteta i dr.) radi omogućavanja pružanja kvalitetne i kontinuirane usluge, a koje nadležno ministarstvo može **brisati iz Registra pružatelja pravne pomoći u slučaju da im tri godine po redu ne odobre projekt** (čl. 34. st.7. al. 1. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći²). Odluku o sufinanciranju rada udruga i pravnih klinika u 2016. godini Ministarstvo pravosuđa donijelo je listopadu 2016., a sam natječaj je objavljen krajem svibnja, umjesto u siječnju. Ministar pravosuđa odbio je postojanje povreda počinjenih u samom postupku dodijele financijskih sredstava, a o istaknutoj povredi samog Zakona nije se niti očitovao.

Dakle, radi se o posebnom modelu sufinanciranja pružatelja usluga koja imaju dano ovlaštenje temeljem već ispunjenih općih kriterija i preuzetih obveza koje su dužni ispuniti na godišnjoj razini za što, sagledavajući i zakonsku penalizaciju, ukazuje na izostanak temeljnog razumijevanja svrhe kako propisa tako i provedbe samog instituta, registra, davanja ovlaštenja i sufinanciranja pružatelja usluga.

Kao organizacije koje kao primarno područje djelovanja imamo zaštitu temeljnih ljudskih prava žena i najveći broj korisnika su žene žrtve nasilja i nasilja u obitelji čija zaštita se ostvaruje u pravilu kroz prekršajno pravne sankcije u prekršajnom postupku smatramo važnim i ističemo zahtjev da se oblici primarne pravne pomoći eksplicite prošire i na zastupanje žena žrtava nasilja i nasilja u obitelji u prekršajnim postupcima, posebno i s toga što je praćenje primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (ponovo) u nadležnosti Ministarstva pravosuđa.

Jednako tako ugrožen je i **model sufinanciranja rada Skloništa, savjetovališta i SOS telefona za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja i opstanak OCD-a koje ih vode.**

U zadnjih pet godina sve prisutniji oblik zapošljavanja u okviru OCD-a je i putem sredstava sufinanciranja zapošljavanja (posebno mjere Javni rad) koje se provodi putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), za što smo se ponovo izborile krajem 2010./2011. godine, u 2016. godini je bitno reducirano u odnosu na OCD-a. Prema našim informacijama i praksi PU Osijek od travnja 2016. godine ova sredstva bila su u pravilu usmjerena na jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave (JLS). "IZVOR" od travnja 2016. godine nije dobio odgovor na svoj program kojim su planirana četiri nova zapošljavanja na pružanju usluga u četiri lokalne zajednice. Obrazloženja i dostupnih analiza za takve odluke nemamo, ali imamo saznanja **uvođenja novih uvjeta i ograničavajućih faktora djelovanja u vidu davanja jamstva za naplatu potraživanja osobnih sredstava odgovorne fizičke osobe u udruzi.**

² "Narodne novine", broj 143/13



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

U području financijskog izvještavanja OCD-i su izloženi čestim promjenama, neujednačenim i različitim tumačenjima propisa. Tako člankom 15. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija („Narodne novine“ broj 31/2015.) obvezne su davateljima financijskih sredstava iz javnih izvora dostaviti obrazac *PROR-POT* kojim izvještavaju o potrošnji proračunskih sredstava, osim u slučaju kada je drugim propisima ili aktima utvrđen detaljniji sadržaj i izgled obrasca izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava.

Naime, sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge („Narodne novine“ broj 26/2015.) s davateljima financijskih sredstava zaključuju ugovore kojima je propisana i obveza izvještavanja na posebnim obrascima koji sadržavaju opisne i financijske podatke i koji su sadržajno detaljniji od propisanog *PROR-POT* obrasca. Prema tumačenju Ministarstva financija u slučaju postojanja ugovorom uređene obveze izvještavanja prema davatelju sredstava iz javnih izvora koja je sadržajno detaljnija od propisanog obrasca, udruga ili druga neprofitna organizacije nije u obvezi dostavljati ispunjen obrazac *PROR-POT*.

Ured za udruge kao stručna služba Vlade Republike Hrvatske, osnovano sa svrhom stvaranja uvjeta za suradnju i partnerstvo s civilnim društvom, tijekom 2015. godine proveo je niz edukativnih aktivnosti s predstavnicima JLR(P)S radi unaprjeđenja procedura dodijele sredstava za rad OCD-a što je rezultiralo značajnim administrativnim ograničenjima i formalnim procedurama koja opterećuju rad obiju strana. Tako su npr. ukinute jednokratne potpore, uvedena formalnopravna procedura za prenamjenu sredstava i dodatno ugovaranje, što potpuno gubi smisao u okolnostima kada se radi o manjim novčanim iznosima koje jedinice LS dodjeljuju za rad OCD-a (od 1000 pa do 5000 kuna). Grad Osijek je unatoč tomu osigurao dio sredstava za jednokratno sufinanciranje koje je naša udruga iskoristila za obilježavanje Svjetske kampanje protiv nasilja nad ženama budući nam Ministarstvo pravosuđa nije odobrio sufinanciranje BPPa. Isto tako, javno iznesen stav Ureda za udruge da OCD-i trebaju sudjelovati u sufinanciranju prostora za rad koji im dodjeljuje JLS, ne praveći distinkciju područja djelovanja udruga, ugrožava održivost OCD-a, posebno onih koje djeluju na području zaštite ljudskih prava i demokratizacije društva.

Okvir za djelovanje Ureda predstavlja **Nacionalna strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva** koja se donosi svake četvrtne godine. Tijekom 2016. godina Ured je predstavio svoj četverogodišnji rad i pokrenuo raspravu o novoj strategiji. Nakon osnivanja **Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2017. - 2021.** u rujnu 2016. godine održana su dva sastanka na kojima su definirani ciljevi, mjere i aktivnosti unutar četiri tematska područja: Institucionalni okvir za potporu razvoju civilnoga društva, Civilno društvo i sudionička demokracija, Osnajivanje uloge organizacija civilnoga društva za društveno-ekonomski razvoj, te Djelovanje i daljnji razvoj civilnoga društva u međunarodnom kontekstu. Ova kao ni ona prethodna strategija kao zasebnog područja razvojnih ciljeva nema područje ljudskih prava i sloboda u okviru kojih kao izdvojeno poglavlje treba biti istaknuta



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

ravnopravnost spolova, što smo i predlagali. Ukazivali smo i na različite oblike neravnopravnog položaja i diskriminacije zaposlenika/ca u ovom sektoru u odnosu na druge subjekte u pravnom prometu, a koji proistječu iz raznorodnih ugovora o sufinanciranju i uopće harmonizaciji propisa na način da se izbjegne birokratiziranost i omogući učinkovito djelovanje civilnog društva. Troškovi ovjera isprava kod javnog bilježnika, upravnih i sudskih pristojbi i dr. za potrebe prijave na natječaje uvelike onemogućavaju takvo djelovanje i umanjuju sredstva koja bi mogla biti usmjerena na korisnike usluga i jačanje kapaciteta OCD-a.

Uslijed gore navedenih nepovoljnih okolnosti većina OCD-a u Hrvatskoj morala je smanjiti opseg rada i/ili dati otkaze značajnom dijelu stručnog tima, a time i smanjiti opseg svojih usluga i djelovanja. Budžet Ženske udruge "IZVOR" u 2016. godini umanjen je 55% u odnosu na prethodnu 2015. godinu. Radnom timu su bitno smanjene plaće, a jedno kraće razdoblje otkazani su i svi ugovori o radu.

2. SUZBIJANJE NASILJA NAD ŽENAMA

Podizanje svijesti i znanja o važnosti uspostave društva jednakih mogućnosti i uklanjanja nasilja nad ženama i u obitelji koji predstavlja diskriminaciju temeljem spola podrazumijevaju punu primjenu politike jednakosti u svim područjima. Ravnopravnost spolova jedno je od temeljnih načela pravne stečevine Europske unije proklamirano u Povelji EU o temeljnim pravima (čl.21.) koja je pravno obvezujući akt. Plan provedbe je inkorporiran u dokumentu Europske komisije „Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016. – 2019. godine“ koji je u hrvatskom izdanju 8. prosinca 2016. godine javnosti predstavio Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske. Kao članica EU Hrvatska je dužna provoditi strateške ciljeve te ih inkorporirati u nacionalno zakonodavstvo kako kroz zakonodavne tako i strateške dokumente. ***Pozivali smo Vladu RH da što žurnije uputi Hrvatskom saboru zahtjev za ratifikaciju Konvencija VE o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.***

Unutar država članica EU, uključujući i Hrvatsku, prepoznat je zajednički pristup nasilju nad ženama kao pitanju ljudskih prava i rodne jednakosti. Iako je postignut značajan iskorak stvaranjem zakonodavnog okvira i uspostavljanjem institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova (2003.), unutar čega je i nasilje u obitelji (započeto kroz Obiteljski zakon iz 1999.) prihvaćeno kao društveni problem, a ne samo privatni, pristupanjem u punopravno članstvo EU nismo više bili posvećeni tom pitanju, naprotiv, dostignute civilizacijske stečevine u području prava i sloboda žena žele se osporiti.

Nedostatnost prevencije i zaštite žrtava potaknulo je promjene kaznenog zakonodavstva i ponovno određenje nasilja u obitelji kao samostalnog djela. U razdoblju od 1. 1. 2013. do 22.5.2015. imali smo svojevrsnu pravnu prazninu, pa i elemente derogacije kaznenopravne zaštite ukidanjem odredbe 215a. iz Kaznenog zakona (KZ). Zaštita od nasilja u obitelji



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

konačno je uspostavljena Izmjenama i dopunama KZ unošenjem samostalnog kaznenog djela **Nasilje u obitelji, čl.179a**.

U tom smislu zahtijevali smo **hitnu ratifikaciju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji** te specijalizacijom ljudskih kapaciteta za sve nositelje provedbe.

Primjenu **Zakona o suzbijanju diskriminacije** pratili smo kroz dva slučaja i tijekom 2015. godine su konačno pozitivno okončani. Jedan iz radno-pravnih odnosa i drugi pitanje apatrida gotovo cijele mnogočlane obitelji.

Od stupanja na snagu Zakona o suzbijanju diskriminacije i naknadnog reguliranja općeg pravnog okvira za **pokretanje zaštite kolektivnih interesa** uvedenog 2011. Udruga nije samostalno podnijela niti jednu udružnu tužbu. Naime, opći procesni okvir propisuje i naknadu troška postupka u slučaju gubitka spora što predstavlja objektivnu prepreku za samostalno podnošenje udruženih tužbi obzirom da ta vrsta troška ne predstavlja prihvatljiv trošak od strane ugovornih tijela. Navedeni rizik je najveća prepreka pri faktičnom ostvarenju pravnih mehanizama koje nam deklarativno stoje na raspolaganju stoga smo do sada u tom dijelu surađivali s drugim organizacijama kao pridružena organizacija i savjetodavno.

Na 61. zasjedanju UN Odbora za ukidanje diskriminacije žena, koje je održano od 6.- 24. 07. 2015., Republika Hrvatska predstavila je objedinjeno **4. i 5. izvješće o provedbi CEDAW konvencije** na koje je Odbor donio **Zaključna razmatranja u kojima je istaknuo ključna područja zabrinutosti i dao preporuke**. U preporukama UN Odbora za ukidanje diskriminacije žena u dijelu koji se odnosi na područje nasilja nad ženama, Odbor je izrazio zabrinutost zbog činjenice da se više vodi briga o očuvanju obitelji nego o sigurnosti žrtava nasilja u obitelji. Svoju zabrinutost temelji na činjenici da RH još nije ratificirala Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istambulska konvencija), da ne postoji nacionalni plan provedbe preporuka Posebne izvjestiteljice UN-a o nasilju nad ženama upućenih RH, da postoji praksa privođenja žena žrtava nasilja u obitelji (i povremenog sankcioniranja) zajedno sa navodnim počiniteljem u slučajevima verbalnog vrijeđanja ili samoobrane, da se izuzima partnersko nasilje i nasilje od strane bivših partnera kao počinitelja nasilja, da je nedovoljan broj skloništa za žene žrtve nasilja i da je nedavno usvojena gradacija kaznenog djela silovanja (spolni odnošaj bez pristanka i kazneno djelo silovanja kao kvalificirani oblik kaznenog djela). Odbor je pozvao RH na unaprjeđenje stanja na svim ovim razinama.³

³ <http://www.prs.hr/index.php/medunarodni-dokumenti/un-dokumenti/1646-zakljucni-komentari-un-odbora-o-izvjescu-rh>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

2.1. OBITELJSKO PRAVNA ZAŠTITA

Početakom 2015. godine Ustavni sud je u cijelosti ukinuo **Obiteljski zakon** iz lipnja 2014. i naložio do daljnjega primjenu „starog“ Zakona iz 2003. s pripadajućim izmjenama i dopunama. Takvo stanje unijelo je pravnu nesigurnost i narušilo prava žena i djece.

Obiteljski zakon 2014.⁴ u odnosu na Obiteljski zakon 2003.⁵ je uveo čitav niz novina u područje obiteljsko-pravne zaštite djece i odraslih osoba s invaliditetom. Polazišne premise Zakona bile su pravdane jačanjem pravne i stvarne zaštite djece, no iste nisu niti mogle proizvesti željene učinke u praksi obzirom da *ratio* donošenja Zakona ne prepoznaje uzročnu posljedičnu vezu između podređenog položaja žena u društvu (majki djece) koji se ogleda na svim razinama, također polazišne osnove Zakona ne polaze od toga da nasilje u obitelji predstavlja najučestaliji pojavni oblik muškog nasilja prema ženama i djeci i negiraju široko rasprostranjeno nasilje nad ženama i u obitelji od čega je samo manji dio evidentiran i procesuiran što je rezultiralo time da pravnu i stvarnu zaštitu djece Zakon bazira na deklarativnoj ravnopravnosti između žena i muškaraca (roditelja djece), a njihova supstancijalna neravnopravnost nije uzeta u obzir.

Intervencije su izvršene u više instituta pa je tako u području braka izričito uređena odgovornost bračnih drugova za obveze prema trećim osobama, odnosno pojedinačna i samostalna odgovornost bračnih drugova i solidarna odgovornost bračnih drugova. Zakonom je uveden novi institut obiteljskog doma čija je primarna svrha trebala biti zaštita prava djece da nastave živjeti u poznatom okruženju u kojemu imaju uspostavljene socijalne, društvene, obiteljske i druge veze. Iako su polazišne osnove za takva zakonodavna rješenja pozitivni zahtjevi kojima svako društvo treba stremiti takva zakonodavna rješenja ne ostvaruju željene učinke u praksi jer su polazišne osnove na kojima su nastale negirale stvarnost. Svugdje u svijetu pa tako i u Hrvatskoj jedna od posljedica patrijarhata je da je muškarac predominantno titular prava vlasništva. U situacijama u kojima po razvodu braka ili izvanbračne zajednice djeca budu dodijeljena majci na brigu i skrb koja ostane živjeti zajedno s djecom u kući koja je vlasništvo bivšeg supruga, izvanbračnog partnera ili nekog od članova njegove obitelji to je za posljedicu imalo utuživanje žena (majki djece) za stjecanje bez osnove ili prema našoj praksi rjeđa pojava je bila sklapanje ugovora o najmu. Ukoliko tome pridodamo, društvenu realnost da izostanak plaćanja alimentacije roditelja s kojim dijete ne živi (najčešće su to očevi) prolazi nekažnjeno, nejasno je na koji način takva zakonodavna rješenja mogu biti smatrana jačanjem pravne i stvarne zaštite djece no ono što je izvjesno da ista doprinose daljnjem osiromašenju žena. S druge strane, ukoliko sud povjeri djecu na brigu i skrb ocu zbog boljih socio - ekonomskih uvjeta, u tom slučaju na majku djece pada i teret alimentacije i teret vlastitog stambenog zbrinjavanja u slučaju da ga nema, a to je u praksi najčešći slučaj.

⁴ Obiteljski zakon, NN 75/14, 83/14, 05/15. Zakon prestao važiti.

<http://www.zakon.hr/z/729/zzz-Obiteljski-zakon-2014>

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_06_75_1404.html

⁵ Obiteljski zakon, NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11, 25/13, 05/15,; prestao važiti 31.10.2015.

<http://www.zakon.hr/z/831/Obiteljski-zakon-2003-2015>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

Redefiniran je postojeći postupak posredovanja u slučaju razvoda braka u kojemu postoje malodobna djeca uvođenjem u Obiteljski zakon 2014 dva potpuno nova instrumenta: **obvezno savjetovanje prije pokretanja postupka za razvod braka i drugih postupaka u vezi s djecom**, te **obiteljska medijacija**, čiji su elementi prema Obiteljskom zakonu 2003. sadržani u postupku posredovanja bez jasnog razgraničenja ciljeva i sadržaja svakoga od njih. U praksi je to značilo da u slučajevima razvoda gdje postoje malodobna djeca, bračni ili izvanbračni partneri moraju prvo podnijeti zahtjev za obveznim savjetovanjem pri nadležnom centru za socijalnu skrb i donijeti zajednički plan o roditeljskoj skrbi. To je kao posljedicu imalo da se u slučajevima prethodno neevidentiranog nasilja, žrtvu izjednačilo s nasilnikom i da se žrtvu nasilja primoravalo na sporazum s nasilnikom uzimajući u obzir roditeljske obveze koje su sagledavane kao da su odnosi ravnopravni unatoč tomu što nisu.

Iako 'nasilje u obitelji' nikad nije niti bila osnova za razvod braka čime je onemogućena vidljivost iz presuda o razvodu braka o stvarnim razlozima radi kojega je došlo do razvoda braka i samim time cijepanja obitelji, postojeći eufemizam za nasilje u obitelji (konfliktni razvod braka) koji u svojoj osnovi ne implicira nejednake odnose moći nego sukob (konflikt) za koji se predmnijeva solidarna odgovornost bračnih ili izvanbračnih drugova je promjenama procedure uvedenim Obiteljskim zakonom 2014. u praksi promijenio svoju dosadašnju formu. Prema podacima Centra za socijalnu skrb Osijek u 2016. godini su na području djelovanja tog CSS zabilježena 204 postupka razvoda braka roditelja maloljetne djece, od čega je njih od 80 do 90 posto pokrenuto i okončano sporazumno.⁶ Stručne službe CSS same navode kako su te promjene rezultat novog Zakona kojima se kod razvoda brakova s maloljetnom djecom zakon više ne bavi međusobnim partnerskim odnosima supružnika, ne preispituje se njihova odluka o razvodu, niti ih obvezuje na mirenje. Time djeca dolaze u prvi plan, i dogovor oko skrbi nad djecom nije opterećen međusobnim odnosom supružnika kao prije.

U veljači 2016. je Ministarstvo socijalne politike i mladih najavilo da će osnovati radnu skupinu stručnjaka s područja obiteljsko-pravne zaštite na temeljem čijeg mišljenja bi Vlada zauzela stav o eventualnom pristupanju izmjenama, dopunama, odnosno izradi novog Obiteljskog zakona.⁷ Toj najavi je prethodila odluka Ustavnog suda, kojom je sud zatražio dostavu obavijesti u vezi s eventualnim pokretanjem postupka izmjena, dopuna ili donošenja novog Obiteljskog zakona, s obzirom na to da je zaprimio više prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti tog zakona s Ustavom RH. U tim se prijedlozima osporava ustavnost niza odredbi Obiteljskog zakona, među kojima su odredbe koje uređuju informirani pristanak djeteta na medicinske zahvate, zaštitu obiteljskog doma, način uređivanja roditeljske skrbi nakon razvoda braka roditelja, ostvarivanje osobnih odnosa djeteta s roditeljem, pravni položaj izvanbračne zajednice, ostvarivanje prava osoba lišenih poslovne sposobnosti i dr.

⁶ <http://www.glas-slavonije.hr/320150/3/U-Osijeku-se-vise-od-80-posto-roditelja-maloljetne-djece-razvelo-sporazumno>

⁷ <http://m.tportal.hr/416576/Osniva-se-radna-skupina-za-ocjenu-ucinka-Obiteljskog-zakona.html>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

U svibnju 2016. je Ministarstvo socijalne politike i mladih (MSPM) donijelo Odluku⁸ o osnivanju Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Obiteljskog zakona, zajedno sa Odlukom o izmjeni i dopuni ove Odluke od 24. svibnja 2016.⁹ i očitovanje Ustavnom sudu, a sve na temelju stručnog mišljenja s prijedlozima Radne skupine za analizu i ocjenu dosadašnjih učinaka i iskustava u primjeni Obiteljskog zakona (Narodne novine, broj 103/15) od 11. travnja 2016. U rujnu je MSPM pokrenulo postupak Iskaza o procjeni učinaka za izradu Nacrta prijedloga Obiteljskog zakona, kolokvijalno Teza.¹⁰

Nakon provedenog postupka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću povodom Nacrta prijedloga obiteljskog zakona i Prijedloga iskaza o procjeni učinaka propisa u rujnu/listopadu 2017. godine, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku za naredno razdoblje predviđa provesti i javna izlaganja o Nacrtu prijedloga obiteljskog zakona. Sukladno godišnjem planu normativnih aktivnosti za 2017. godinu, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 29. prosinca 2016. godine, upućivanje Nacrta prijedloga novog obiteljskog zakona u daljnju proceduru, planirano je za IV. tromjesečje 2017. godine.¹¹

2.2. ZAŠTITA OD NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U OBITELJI

Unutar izvještajnog razdoblja praćenja javnih politika vezano za suzbijanje nasilja nad ženama došlo je do određenih zakonodavnih promjena, no iste su rezultat isključivo izvršavanja obveza RH kao članice EU u dijelu koji se odnosi na usklađivanje sekundarnih izvora prava EU s nacionalnim zakonodavstvom države članice, u konkretnom slučaju bilo je potrebno usklađenje s **Direktivom 2012/29/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012.o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela** te o zamjeni **Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP**¹² što je bila osnova za izradu prijedloga **Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji** za koji je u travnju 2016. godine otvorena javna rasprava.

Tekst zakona je djelomično usklađen s Direktivom (katalog prava žrtve nasilja u obitelji), no s druge strane propušteno je usklađenje s Konvencijom VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istambulska konvencija) koju je RH potpisala, ali ju do danas nije ratificirala. Prijedlozi koje smo stavili/e odnosili su se na usklađivanje zakona s Istambulskom konvencijom i na prijedloge koji proizlaze iz prakse pravnog savjetništva. U javnom savjetovanju sudjelovale su tri organizacije civilnog društva, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljica za djecu. Svi podneseni prijedlozi i primjedbe su odbačeni, a Zakon je i nadalje u proceduri donošenja.

⁸ <http://www.mspm.hr/userdocsimages/arhiva/files/100047/Odluka%202016-05-18.pdf>

⁹ <http://www.mspm.hr/userdocsimages/arhiva/files/100050/Odluka%202016-05-24.pdf>

¹⁰ <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=4049>

¹¹ <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/02%20velja%C4%8Da/22%20sjednica%2014%20VRH//22%20-%2024.pdf>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32012L0029>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

Važno je napomenuti da nije bilo pozitivnih promjena uslijed donošenja drugih propisa čije odredbe izravno krše temeljna prava žena (npr. Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira u dijelu koji regulira prostituciju), unatoč postojanju hijerarhijski nadređenog normativnog akta (UN Konvencija iz 1949. o suzbijanju trgovanja osobama i iskorištavanju prostitucije drugih)¹³ koji čini dio unutrašnjeg pravnog poretka RH kao i dokumenata na razini EU koji se eksplicitno poziva, između ostalog i na taj ključni dokument o zaštiti ljudskih prava (Rezolucija Europskog parlamenta od 26. veljače 2014. o seksualnom iskorištavanju i prostituciji te njezinu utjecaju na jednakost spolova (2013/2103(INI)), a isti eksplicitno navodi da je prostitucija očigledno oblik nasilja nad ženama i da je riječ o pojavi vezanoj uz spol koja ima globalnu dimenziju i uključuje oko 40 – 42 milijuna ljudi širom svijeta, pri čemu su većina osoba u prostituciji žene i djevojke, dok su muškarci gotovo jedini kupci, te da je stoga istovremeno i uzrok i posljedica neravnopravnosti između spolova koju dodatno pogoršava.¹⁴

U lipnju 2016. je otvorena javna rasprava povodom **Prijedloga Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira** u kojoj je Ženska udruga „IZVOR“ sudjelovala s vlastitim prijedlozima.¹⁵ U kontekstu odredbe o prostituciji koja je od 1978. nepromijenjena, a kojom je predviđeno kažnjavanje osoba u prostituciji predložili smo promjenu odredbe prema kojoj bi se kažnjavalo isključivo one koji zatraže ili koriste „spolne usluge“ za novčanu ili drugu korist. Taj zakonski prijedlog je odbačen kao i svi ostali prijedlozi drugih sudionika javne rasprave. Zakonodavac je, suprotno međunarodnim dokumentima kojih je RH stranka, prijedlogom Zakona predvidio kažnjavanje kako za osobe u prostituciji tako i za korisnike i one koji potražuju i koriste „spolne usluge“ za novčanu ili drugu korist, pravdajući takvo zakonodavno rješenje doprinosom preventivi prostitucije kao „društveno neprihvatljivog ponašanja“ i odvratanja kupaca od potražnje i korištenja žena u prostituciji, pod prijetnjom novčane ili kazne zatvora. Nakon okončanja javne rasprave i donesenog izvješća na stavljene prijedloge, zastala je procedura donošenja navedenog Zakona.

Krajem 2015. godine u Uredu za ravnopravnost spolova je održana konstituirajuća sjednica Radne skupine za izradu nove **Nacionalne politike za ravnopravnost spolova**, za razdoblje od 2016. – 2020. godine.¹⁶ Radna skupina održala je nekoliko sastanaka međutim do početka 2017. godine nije učinjeno ništa u smjeru donošenja nove Nacionalne politike za ravnopravnost spolova. U ožujku 2017. godine Ured za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske objavio je **Javni poziv za dostavu iskaza interesa i podnošenja prijedloga za imenovanje udruga u Radnu skupinu za izradu Nacionalne politike za ravnopravnost**

¹³ Ne postoji službeni prijevod UN Konvencije iz 1949. o suzbijanju trgovanja osobama i iskorištavanju prostitucije drugih

<https://ukinimoprostituciju.wordpress.com/2016/12/13/vodic-kroz-un-konvenciju-iz-1949-godine-o-suzbijanju-trgovanja-osobama-i-iskoristavanje-prostitucije-drugih/>

¹⁴ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2014-0162&language=HR&ring=A7-2014-0071>

¹⁵ <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/EconReport?EntityId=3219>

¹⁶ <https://ravnopravnost.gov.hr/vijesti/zapocela-izrada-nove-nacionalne-politike-za-ravnopravnost-spolova-2016-2020/2807>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

spolova, za razdoblje od 2017. do 2020. godine.¹⁷ Poziv je ponovljen te se ovom objavom traže nove organizacije članice Radne skupine.

Početak prosinca 2016. godine Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH predstavio je hrvatsko izdanje dokumenta EK **Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016.-2019.**

U studenom 2016. godine Odbor za ravnopravnost spolova Europskog parlamenta napisao je rezoluciju kojom traži od Europskog Vijeća da ubrza proces ratifikacije Istambulske konvencije na razini EU. Republika Hrvatska je potpisala Istambulsku konvenciju, no do danas ju nije ratificirala. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je 14. veljače 2017. uputilo u javnu raspravu prijedlog Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022. godine kojom se, među ostalim, predviđa do kraja 2017. godine ratificiranje i stupanje na snagu Konvencije Vijeća Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.¹⁸

2.1. OGRANIČAVANJE SEKSUALNIH I REPRODUKTIVNIH PRAVA ŽENA

U svojim preporukama u dijelu koji se odnosi na reproduktivno zdravlje žena, Odbor traži od RH da osigura da priziv savjesti liječnika ne ometa pristup žena uslugama vezanima za reproduktivno zdravlje, posebice pobačaju i post-pobačajnoj njezi kao i svim kontracepcijskim sredstvima, da osigura opće pokrivanje pobačaja i suvremene kontracepcije iz sredstava Zavoda za zdravstveno osiguranje te da se roditeljima osigura autonomija i donošenje informiranog odabira tijekom poroda te da se uvede opcija rađanja kod kuće za žene koje to žele.

Ograničavanje postojeće razine reproduktivnih i seksualnih prava žena dio su kontinuiranog procesa, a posljednjih 25 godina jedan od izraženijih načina kontrole ženske seksualnosti je ograničavanje pristupa legalno induciranom prekidu trudnoće. Negativne promjene u tom smislu koje se reflektiraju globalno imaju analogni epilog i u lokalnom kontekstu.

Dosadašnja praksa potvrđuje da su različiti mehanizmi kojima je pobačaj u praksi učinjen teško dostupnim (od kolektivnog korištenja prigovora savjesti spec. ginekologije čija primjena je započela 2003. godine donošenjem Zakona o liječništvu¹⁹, što je rezultiralo time da danas u pojedinim bolnicama koje su za to ovlaštene nije uopće moguće izvršiti pobačaj upravo iz tih razloga što prolazi bez ikakve sankcije i očiti je primjer šikanoznog postupka prema ženama) do toga da je cijena pobačaja visoka (od 1600 - 2400 kuna) i da varira od bolnice

¹⁷ <https://ravnopravnost.gov.hr/vijesti/javni-poziv-za-dostavu-iskaza-interesa-i-podnosenja-prijedloga-za-imenovanje-udruga-u-radnu-skupinu-za-izradu-nacionalne-politike-za-ravnopravnost-spolova-za-razdoblje-od-2017-do-2020-godine/2979>

¹⁸ <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=4641>, <http://www.mspm.hr/vijesti-8/otvoreno-javno-savjetovanje-o-nacrtu-prijedloga-nacionalne-strategije-zastite-od-nasilja-u-obiljelji-za-razdoblje-od-2017-do-2022/4445>

¹⁹ Zakon o liječništvu NN 121/03, 117/08, čl. 20



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

do bolnice što pobačaj čini jedinom zdravstvenom uslugom čija se cijena slobodno formira na tržištu. Promjene koje su uslijedile posljednjih dvije godine (intenzivno) ne samo da nisu išle u smjeru unapređenja reproduktivnih i seksualni prava žena, dobrobiti svih žena i zaštite od nasilja generalno u svjetlu implementiranja preporuka UN Odbora za ukidanje diskriminacije žena u pravni poredak RH, nego je u periodu neposredno nakon parlamentarnih izbora iz prosinca 2015. godine dovedena u pitanje postojeća razina zaštite ljudskih prava žena koja je najizraženija u kontinuiranom i sistemskom progonu i zlostavljanju žena reproduktivne dobi od skupina koje su ispred određenih bolnica i/ili unutar bolničkog kompleksa usmeno, pisanim materijalom i održavanjem protuzakonitih prosvjeda nazvanih 'miroljubivim molitvenim bdijenjem za život' legalno inducirani pobačaj kvalificirali ubojstvom 'nerođenog djeteta'. Pojedini ravnatelji bolnica ispred i unutar kojih su se odvijale protupravne aktivnosti diseminacije pisanih materijala i zlostavljanja žena su javno istupali navodeći kako je bolnica dala suglasnost inicijativi "40 dana za život" za „bdijenje“ pred bolnicom te da su na taj način stali u obranu života „nerođene djece“.²⁰

Takve protupravne radnje nisu bile niti osuđene niti sankcionirane od strane predstavnika izvršne vlasti i nadležnih institucija, izuzev ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova koja je uputila preporuku KBC Sestre Milosrdnice.²¹ Analogno s tim događanjima koje su provodili predstavnici/e inicijative „40 dana za život“, Ustavni sud je u prosincu 2015. godine aktualizirao pitanje pokretanja postupka po prijedlogu za ocjenu suglasnosti Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece s Ustavom i drugim propisima, koji je prije 25 godina pokrenula udruga *Hrvatski pokret za život i obitelj*.²²

U svibnju 2016. godine u Hrvatskoj je održan masovni prosvjed pod nazivom „Prvi nacionalni Hod za život“ koji je organizirala inicijativa U ime obitelji. U navedenom prosvjedu je sudjelovalo nekoliko tisuća ljudi, a navedenom akcijom se zagovara kriminalizacija pobačaja uvođenjem u javni diskurs konstatacije da je znanstvena činjenica da život počinje začecem pozivanjem na Ustav RH i međunarodne dokumente za zaštitu ljudskih prava, neovisno o tome što za isto ne postoje pravna uporišta

Inicijativu je otvoreno podržala Katolička crkva, a u povorci su zajedno s predstavnicima Inicijative javno istupale supruga tadašnjeg premijera navodeći kako bi „Hod za život trebala podržati svaka iole razborita osoba“.²³ Ženska mreža Hrvatske je u listopadu 2016. podnijela kaznene prijave nadležnim državnim odvjetništvima pod nazivom „izravni javni napadi i progon na vjerskoj osnovi usmjereni prema ženama fertile dobi i specijalistima ginekologije koji poštuju pravni poredak RH i odgovorno rade svoj posao“ u kojem je opisan slijed protupravnih aktivnosti ispred i unutar pojedinih bolnica te poziv na akciju objavljen na

²⁰ <http://www.dnevno.hr/vijesti/hrvatska/kbc-sestre-milosrdnice-dao-suglasnost-inicijativi-40-dana-za-zivot-dozvolili-smo-miroljubivo-molitveno-bdijenje-ispred-bolnice-961246/>

²¹ <http://www.cgiporec.hr/?idclanka=314>

²² <http://www.h-alter.org/vijesti/pobacaj-pred-sudom>

²³ <http://hr.n1info.com/a125543/Video/Info/Supruga-premijera-Svatko-treba-podrzati-Hod-za-zivot.html>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

Facebook stranici inicijative „40 dana za život“ kojim pozivaju istomišljenike na akciju protiv žene za koju su saznali da dolazi izvršiti legalno inducirani pobačaj u Općoj županijskoj bolnici u Vukovaru.²⁴ Četiri mjeseca nakon podnesene prijave nadležno državno odvjetništvo je odgovorilo da su provedeni izvidi i inspekcijski nadzor te da nije utvrđeno da bi netko od zaposlenika ostvario obilježje kaznenog djela za koji se kazneni progon poduzima po službenoj dužnosti ili povodom prijedloga ili eventualno prekršaj. O ostalim navodima iz prijave nije bilo pojašnjenja o postupanju.²⁵ U rujnu 2016. je održan I. Hrvatski kongres forenzične ginekologije i perinatologije s međunarodnim sudjelovanjem. Kongres je održan u Topuskom pod visokim pokroviteljstvom Ureda Predsjednice RH i kardinala nadbiskupa zagrebačkog Josipa Bozanića.²⁶

Početak listopada 2016. predsjednik Ustavnog suda RH, Miroslav Šeparović, je putem medija raspravu o pobačaju okvalificirao „svjetonazorski najkontroverznijim pitanjem“²⁷ čime je, pitanje pravnog subjektiviteta žena o kojemu je pokrenuta rasprava na Ustavnom sudu smjestio u područje svjetonazora. Odlučivanje o prijedlogu za ocjenu suglasnosti Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece s Ustavom i drugim propisima prema riječima predsjednika Ustavnog suda, predviđeno je do sredine travnja 2017. godine, kada mu istječe mandat.

Krajem listopada 2016. je u Zagrebu održana međunarodna konferencija pod nazivom *Tradfest*²⁸, u organizaciji zaklade Vigilare.²⁹ Aktualna tema tog skupa je bio Zakon o pobačaju i primjena poljskog iskustva 'prolife' inicijativa na domaći kontekst. Pozdravni govor na Tradfestu je održao aktualni ministar vanjskih poslova i potpredsjednik Vlade Davor Ivo Stier, savjetnik premijera Stjepo Bartulica, državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Hrvoje Šlezak, saborski zastupnik (HRASTa) Hrvoje Zekanović, kardinal Raymond Leo Burke, predstavnici zaklade Vigilare, U ime obitelji, potpredsjednik Transparency International Hrvatske don Markušić, predstavnici inicijative „40 dana za život“ i dr.

Krajem prosinca 2016. je potpisan sporazum o suradnji između Katoličkog bogoslovnog sveučilišta i Klinike za infektivne bolesti,³⁰ koje će, prema sporazumu, surađivati na području znanstveno-istraživačkom, stručnom i u prijediplomskoj, diplomskoj i postdiplomskoj edukaciji. Klinika je postala nastavna baza KBS-a, a ista je bila i ostala nastavna baza Medicinskog fakulteta.³¹

²⁴ <http://www.vijesti.rtl.hr/novosti/hrvatska/1970501/skandal-u-vukovaru-netko-moliteljima-iz-inicijative-40-dana-za-zivot-prijavljuje-da-zene-dolaze-na-abortus/>

²⁵ Općinsko državno odvjetništvo u Vukovaru, Broj: KR-DO-852/2016-26 od 20.02.2017., SVJ/SVJ

²⁶ <http://www.kbsd.hr/sites/default/files/Pozivnica-i-program-Topusko2016.pdf>

²⁷ <http://www.vijesti.rtl.hr/novosti/hrvatska/1971617/nakon-25-godina-pitanje-pobacaja-na-ustavnom-sudu-do-proljeca-odluka-ima-li-zena-pravo-na-abortus/>

²⁸ <http://www.tradfest.org/en/tradfest-2016-en/>

²⁹ <http://vigilare.org/>

³⁰ <http://bfm.hr/page/news>

³¹ <http://hr.n1info.com/a172142/Vijesti/Oblavljen-sporazum-izmedju-Zarazne-i-Katolickog-sveucilista.html>



Novom snagom protiv nasilja nad ženama / New Force in Fighting Violence against Women Praćenje javnih politika

ZAKLJUČAK

Zbog političke nestabilnosti, militarizacije društva i negativnog određenja prema dijelu civilnoga društva koje su obilježile kraj 2015. i cijelu 2016. godinu bili/e smo izloženi/e promjenama propisa i značajnom smanjenju sredstava.

Promjene su se ponajprije očitovale kroz ukidanje uspostavljenih procedura i znatno ograničavanje sredstava za rad navedenih OCDA i neovisnih medija koja su se dodjeljivala iz sredstava od igara na sreću putem Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Tako da je 2016. godina bila iznimno teška kako za ove OCDA tako i za dio neprofitnih medija i drugih aktera na području kulture. Uslijed gore navedenih nepovoljnih okolnosti većina OCD-a u Hrvatskoj morala je smanjiti opseg rada i/ili dati otkaze značajnom dijelu stručnog tima, a time i smanjiti opseg svojih usluga i djelovanja. Jednako tako ugrožen je i model sufinanciranja rada Skloništa, savjetovališta i SOS telefona za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja i opstanak OCD-a koje ih vode.

Unutar izvještajnog razdoblja praćenja javnih politika vezano za suzbijanje nasilja nad ženama došlo je do određenih zakonodavnih promjena, no iste su rezultat isključivo izvršavanja obveza RH kao članice EU u dijelu koji se odnosi na usklađivanje sekundarnih izvora prava EU s nacionalnim zakonodavstvom države članice. Ograničavanje postojeće razine reproduktivnih i seksualnih prava žena dio su kontinuiranog procesa, a posljednjih 25 godina jedan od izraženijih načina kontrole ženske seksualnosti je ograničavanje pristupa legalno induciranom prekidu trudnoće. Negativne promjene u tom smislu koje se reflektiraju globalno imaju analogni epilog i u lokalnom kontekstu. Promjene koje su uslijedile posljednjih dvije godine (intenzivno) ne samo da nisu išle u smjeru unapređenja reproduktivnih i seksualni prava žena, dobrobiti svih žena i zaštite od nasilja generalno u svjetlu implementiranja preporuka UN Odbora za ukidanje diskriminacije žena u pravni poredak RH, nego je u periodu neposredno nakon parlamentarnih izbora iz prosinca 2015. godine dovedena u pitanje postojeća razina zaštite ljudskih prava žena koja je najizraženija u kontinuiranom i sistemskom progonu i zlostavljanju žena reproduktivne dobi koje nije bilo spriječeno i sankcionirano od strane nadležnih institucija.

Nije bilo pozitivnih promjena uslijed donošenja drugih propisa čije odredbe izravno krše temeljna prava žena (Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira u dijelu koji regulira prostituciju), dok su promjene Obiteljskog zakona iz 2014., unatoč nastojanju da unaprijede i poboljšaju stvarni i pravni položaj djece, u realnom životu dovela do izjednačavanja počinitelja nasilja i žrtve u situacijama razvoda braka u kojemu postoje malodobna djeca. Na taj način napravljen je korak unatrag u dijelu koji se odnosi na suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, ali i uopće u odnosu na ostvarivanje prava žena.

Tenja, 28.02.2017.